

Nem csépelletnek a szegedi gazdák.

— Szigorú utasítások érkeznek a termésátvevő bizottságokhoz. —

(*Saját tudósítónktól.*) Már a termésbecslések sem voltak nagyon biztatóak, a gazdasági felügyelők jelentései sem voltak nagyon kecsesek, mindent egybevetve az a megállapítás domborodik ki, hogy az idei termés országos átlagban közepesnek mondható. Sokkal jobb a tavalyi termés sem volt az ideinél, de azért mégis lényegesen több gabona állott a hadsereg és közellátás rendelkezésére, mint amennyit az idei csépléstől várhatunk, mert egyrészt sokkal nagyobb volt tavaly a szemes gabonával bevetett terület, másrészt a termelők több jóakaratot mutattak a termés beszállítására és forgalombahozására, mint eddig az idén.

Ha őszinték akarunk lenni, kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy a termelők változággal ellenséges indulattal fogadják a kormány és hatóság intézkedéseit és a cséplés körül passzív-rezisztenciát tanúsítanak. Csak a hét első napján kezdődött Szegeden a cséplés és már a harmadik-negyedik napon szörvényszerűen szállítják a termelők a cséplendő gabonát. A korai termésért prémiummal együtt 90 koronára emelt buzaár egyáltalán nem sarkallta a gazdákat, akik — úgy látszik — természetesen kaptak a nekik indokolatlanul nyújtott mindenféle kedvezményektől és még magasabb árakat remélnek elérni.

Szegeden a mai napig nem csépeltek ki többet összesen 20 vagon gabonánál, ami a gyenge terméshez viszonyítva is *elenyészően kevés*. Ez azonban csak a hivatalosan kimutatható eredmény. Ennél sokkal több az a gabona, amit lovakkal és cséplőhadaróval elnyomtatnak. A tanyákon és földeken mindenfelé láthatók a körbejáró lovak, a letírt korszak cséplési módjának felújuló emléke. Azt hisszük, nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy az így módon cséplett gabona a közellátásra nézve elveszett, mert hiszen ez a tulajdonképeni cél. Még ennél is nagyobb azonban az a kár, ami a kazalba rakott száraz gabona kipergéséből származik. Ezt legfeljebb a baromfi csipegeti ki a tarlóból.

Hogy nemcsak mi látjuk ilyen rémesnek a helyzetet, hanem a valóságban is ilyen az, arra nézve a legjobb bizonyíték, hogy úgy a kormánybiztos, mint a város hatósága jelentést tett észleleteiről a közellátásügyi miniszternek. Miután pedig itt hosszas fontolgatásra és tárgyalásokra nincs idő, előreláthatóan szigorú intézkedéssel fogja a kormány a renitens gazdákat legelőször kötelesegiük teljesítésére szorítani.

Hír szerint a jövő héten már olyan uta-

sítást kapnak a termésátvevő bizottságok, hogy azoknál a gazdáknál, akik még nem csépelhettek, vagy a cséplésre nézve még nem intézkedtek, a keresztekbe vagy kazalba rakott gabonát karhatalommal nekivirálják és hivatalból csépeltessek. Állítólag az ilyen gazdának gazdasági és házi szükségletét sem hagyják meg, hanem hatósági ellátásra utalják.

Ez azonban még korántsem elég. Megvan állapítva, hogy a szegedi határban 5 mázsa az átlagos buza-termés, ugyanannyi a rozs, 3 mázsa az árpa és 3 mázsa a zab. Ehhez képest kell követelni minden gazdától a bevetett holdak szerint a gabonát és a melyik nem képes vagy nem hajlandó azt beszállítani, azzal szemben könyörtelen szigorral kell alkalmazni a rendelet büntető szankcióját. Mert rengeteg az a gabonamennyiség, amelynek beérését be sem várva takarmánynak kaszálták le a gazdák, minden tilalom ellenére.

Csak a legszigorúbb eszközök felhasználásával lehet a további visszaéléseket megszüntetni, amelyek előfordulnak természetesen másfelé is, de a szegedi határban veszedelmes mérvet öltöttek. Nem szabad az ország lakosságát és a hadsereg harcoképességét szemérmetlen kapzsiságtól tenni függővé, amikor látjuk, hogy a termelők lelkiismeretlen nyugalommal nézik a közelgő veszedelmet.

A kormány már bizonyára tudomást szerzett a lapangó veszedelemről, mert pénteken délelőtt az alábbi távirat érkezett a polgármesteri hivatalhoz:

— Értesitem, hogy a törvényhatóságok területén beszállítandó terménymennyiség megállapítása végett a tárgyalás július hó 23-án délután félőtkor óhajtom megtartani. Fölkérem, hogy a törvényhatóságban az összes adatokról és viszonyokról előzetesen tájékozódást szerezvén, azon személyesen megjelenni sziveskedjék. Amennyiben a közellátásügyi ügyeknek külön előadója van, annak jelenléte is szükséges.

E távirat sejteti, hogy a kormány egyáltalán nem óhajt a termelőkkel vitatkozni, hanem egyszerűen követelni fogja a várostól, hogy a bevetett földek terméséből szolgáltatassa be a Haditerménynak azt a részt, ami a rendelet szerint rekvirálható. A többi után intézze el a város az ő termelőivel.

Az értekezleten egyébként *Bokor Pál* helyettes-polgármester, *Balogh Károly* és *Fodor Jenő* tanácsnokok vesznek részt.

Vázsonyi Vilmos: Sohsem a jelölt adja!
Muzsa Gyula: Ott van a kortes erre a célra!

Platthy György: Perhorreszkálja és nem szavazza meg a fuvardíjat, de ami menthető, azt menteni akarja. Javasolja, hogy a távolság a legrövidebb kocsiútra értendő.

Markhol Aladár: A második pont szerint fuvardíjat kaphat az is, akit egészségi vagy erőbeli állapota megakadályoz abban, hogy gyalog menjen a választási helyiséghez. Ez veszedelmes pont, mert sok visszaélésre fog alkalmat adni. Ki állapítja meg, hogy a szavazó milyen erőállapotban volt. Módosítást ajánl, hogy a község előjárósága állapítsa meg, hogy az illető két héttel a választás előtt fekvő beteg volt, vagy hatvan éves elmúlt.

Bródy Ernő: Az egész szakaszt törölni kell, mert ez tág teret ad a választási visszaélésekre és vesztegetésekre. A fuvardíjak kérdésével foglalkozik. A legközelebbi választáson a hadimilliomosok megjelennének autómobiljaikkal és senki sem veheti fel velük a versenyt.

Richter János: Az ügyvédek megvédik.

Vázsonyi Vilmos: A papok meggyónatják!

Richter János: Ne csináljanak tréfát a vallásból!

Csizmazia Endre: Az ügyvédi hivatásból se!

Bródy Ernő: Meg fogjuk érni, hogy a hadimilliomosok lesznek a legkeresettebb jelöltek. Törvénybe kell iktatni, hogy a választó fuvardíjat nem követelhet. Módosítást nyújt be, hogy a második bekezdéstől kezdve a szakasz többi része törölendő.

Haller István a tapasztaltak után ugyan nincsen sok reménye, hogy a módosításokat figyelembe veszik, de fel kell szólalni e szakasznál. Ha már ebből a javaslatból sok mindent kidobott a többség, ami haladás volt benne... (*Tisza nevet.*) Híába nevet gróf Tisza István, a történelem azt fogja megállapítani, hogy ennek a javaslatnak is ugyanaz lesz a sorsa, mint az 1913-iknak, amely meghalt, mielőtt az életbe átment volna.

Vázsonyi Vilmos: Bővebbet ősszel.

Haller István: A fuvardíj fentartása kedvezménye a plutokráciának, mert a fuvardíjak óriási összegeket tesznek ki. Most már csak az van hátra, hogy a hadimilliomosok személyesen hódítsák meg a parlamentet, mert nem kell pártkasszát tömniök, nem kell strofmannt beküldeniök, ők maguk jöhetnek be, mert csak ők bírják a fuvardíjat. A fuvardíjat nem szavazza meg, de ha a többség így határozna, akkor erre az esetre módosításul javasolja, hogy öt kilométeres távolság helyett tíz kilométert iktassanak törvénybe.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A bizottságnak az volt az álláspontja, hogy a fuvardíj eltörölendő. Minthogy azonban ez az álláspontja nem győzhetett, most arra szorítkozik, hogy olyan módon egészítsék ki a szakaszt, amely megakadályozza a visszaéléseket. Ezért módosításul javasolja a szakasz második pontjához, hogy a választók szállítási költségeit csak *hatósági személy jelenlétében* szabad kifizetni; hogy továbbá a fuvardíjakkal nyolc napon belül el kell számolni a központi választmánynak és hogy a belügyminiszter rendeletileg szabályozza a kifizetés módját, továbbá hogy az elszámoláshoz jelentést kell tenni a Háznak. Biztosítja a képviselőházat, hogy olyan kis választóközeteket állapítanak meg, amelyek a lehető legszűkebb körre szorítják a fuvarköltséget. Végül a szakasz második bekezdésében stiláris módosítást javasol. A „jelölt” szó helyett „választó” irandó.

Tisza elfogadja azt a módosítást, hogy „jelölt” helyett „választó” szó iktassék a szakaszba, mert ez csak tollhiba volt. Elfogadja *Wekerle* módosítását is és kéri megfontolás tárgyává tenni, nem volna-e célszerű a fuvardíjak kifizetését nyilvános ellenőrzés alá helyezni. Ova int azonban attól az

Letárgyalták a választójogi javaslatot.

— A képviselőház ülése. —

(*Budapesti tudósítónk telefonjelentése.*) A képviselőház pénteki ülését félházenegy órakor nyitotta meg *Szász Károly* elnök. Bejelentette, hogy a közigazgatási bizottság a gróf Khuen-Héderváry Károly halálával megüresedett elnöki székbe *Sándor Jánost*, helyettes elnökké pedig báró *Perényi Zsigmondot* választotta meg. A Darvai Pálóp halálával megüresedett bíráló bizottsági elnöki tisztségre *Kostyál Miklóst* választották meg. A bíráló bizottság az Ugron Ákos mandátuma ellen emelt kifogás megvizsgálására *Simon Elemért* küldte ki. A kiküldött a Ház előtt letette az esküt.

Ezután folytatták a választójogi javaslat részletes tárgyalását. A 89. szakasznál *Platthy György* szólalt fel. Helyesli a tilalmat, mert a zászlókkal sok visszaélést követtek el, viszont kíváncsúnak tartja, hogy a régi egyesületi, községi, esetleg történeti értékű zászlókat, amelyeket ilyen alkalmakkal használni szoktak, továbbra is használhassák, minthogy azok semmi összeköttetésben sincsenek a jelölttel. Kíváncos, hogy a

választással kapcsolatos irodák zászlójelzését is megengedjék, mert enélkül túlságosan rideg lenne a választás. Ilyen értelemben módosítást ajánl.

Létai Ernő: A szakasz 1. pontja helyett a következő szöveget ajánlja: Zászlókat használni vagy adni tilos.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Kéri, hogy a szakaszt, amelyet jól megfontoltak, változatlanul fogadják el. *Platthy* kívánsága tárgyátalan, mert a hivatalos zászlók használatát a szakasz nem tiltja.

A Ház ezután a szakaszt változatlanul fogadta el.

A 90. szakasznál (fuvardíj) *Platthy György* szerint a választások tisztasága nem engedheti meg a fuvardíjat és minthogy a 90. szakasz a fuvarköltségeket bizonyos körülmények között ismét intézményre teszi, miután megengedi öt kilométeren túl a fuvardíjat, nem szavazhatja meg a bizottsági szöveget. A következő módosítást ajánlja: Megengedhető a fuvardíj öt kilométeren túl, ha azt nem a jelölt adja.